

Přínos oboru Novořecký jazyk a literatura Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a České společnosti novořeckých studií k šíření a propagaci novořecké literatury*

AIKATERINI FRANC-SGOURDEOU

V roce 1993 jsme společně s paní prof. Růženu Dostálovou stály u zrodu nového oboru Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, oboru Novořecký jazyk a literatura. Tehdy byla jiná doba, problémy byly také jiné a nebylo jich málo. Mezi ty stěžejní patřilo vytvoření studijního programu právě vznikajícího oboru. Co by měl program obsahovat? Jaké by měly být základní studijní předměty oboru?

Z iniciativy nás obou, ale především paní profesorky R. Dostálové, která měla bohaté zkušenosti s programy oborou novořečtina na Karlově univerzitě i na univerzitách v zahraničí, zejména v Německu, jsme došly k závěru, že naším prvořadým cílem v této první fázi musí být výuka jazyka. Aniž bychom chtěly do budoucna opomíjet předměty, jako jsou dějiny, folkloristika, náboženství a realie, jako druhý základní kámen programu jsme stanovily literaturu. Proto je také název tohoto oboru Novořecký jazyk a literatura. Měly jsme stále na zřeteli specifika tohoto předmětu – literatury, prostřednictvím kterého je možné jak vyučovat jazyk, tak umožnit studentům, aby se se blíže seznámili s duchovním a kulturním prostředím země, jejíž jazyk studují, v našem případě Řecka.

Pro výuku literatury je potřeba vytvořit určité zázemí. Proto během let, která následovala, jsme se snažili a stále snažíme, nakolik nám to pravda dovolí naše možnosti, vybudovat knihovnu, která tento cíl naplní. Vybudování knihovny, která bude reagovat na aktuální dění v řecké literatuře, to byl a stále je jeden z našich prvořadých cílů. Odpovídající knihovna by sloužila potřebám vyučujících i studentů. Naplnění takového cíle není jednoduché, měli jsme však, a stále máme, nezištnou podporu různých řeckých vzdělávacích institucí, především Nadace Kostase a Eleni Urani, která nás finančně podporuje i dnes, a dále také českých i řeckých ministerstev školství a kultury.

Pojem literatura nepředstavuje jen studijní předmět nebo texty určené k četbě, je to také komunikace, výměna názorů a dialog. Proto jsme se také před lety rozhodli založit Českou společnost novořeckých studií. Jedná se o organizaci, která zastupuje české neogrecisty, ty, kteří se zabývají výukou řečtiny, absolventy oboru, ale i všechny ostatní, kteří se o neogrecistiku zajímají. Od začátku působení byla hlavním cílem společnosti podpora činnosti oboru prostřednictvím přednášek vzdělávacího a vědeckého charakteru a dále také informování členů i ostatních zájemců o její činnosti. K tomuto druhému účelu jsme začali vydávat

---

* Příspěvek přednesený na semináři *Velikáni novogréckej poézie: Kavafis, Seferis, Elytis, Ritsos*, které 20. listopadu 2009 uspořádaly Katedra klasickej a semitskej filológie FF Univerzity Komenského v Bratislavě, Slovenská spoločnosť novogréckych štúdií a Spoločnosť slovensko-helénskeho priateľstva Filia.

časopis, který mapoval činnost společnosti a v menší míře i oboru. Postupně se však tento poměr měnil, v současné době najdete v časopise články především na témata z oblasti řecké literatury, ale i lingvistiky nebo historie, od našich vyučujících Chrysuly Manu, Simone Sumelidu, Nicole Votavové, Markéty Kulhánkové nebo Kateřiny Loudové a od zástupců jiných kateder, kde se vyučuje novořečtina. Z Prahy od prof. Dostálové, Kostase Tsivose, Kyriaki Hábové, ze zahraničí např. od prof. C. Cupane, M. Stasinopulu, F. Ambatzopulu nebo W. Hörandnera, J. Kodera, H. Eideneiera, Ath. Markopulose, R. Beatona aj. Ale také od řeckých spisovatelů, kteří nás navštívili, např. Dimitrise Nollase.

Co nás obzvlášť těší, je také spolupráce našich studentů, ať už jsou to jejich překlady článků nebo vlastní přednášky, např. od Karolíny Madažové nebo Martina Surovčáka. Naším cílem je neustálé zvyšování kvality, můžeme říct, že od doby, kdy jsme jej začali vydávat, máme stále vyšší požadavky, které se nám, jak doufáme, daří naplňovat. Určité problémy, ať už malé či větší, spojené s vydáváním se objevují vždy a na tomto místě je potřeba zdůraznit, že jsme měli a stále máme podporu naší katedry, Akademie věd ČR, Tiskové kanceláře Velvyslanectví Řecké republiky, Asociace řeckých obcí v ČR, nadace Hellenika a také přátel, kteří zajišťují technickou stránku, uvedla bych především velmi cennou pomoc Tomáše Hlavíčky.

Veškerá činnost, kterou jsem doposud naznačila, se soustředí na naší katedře, v posledních letech však díky snaze našich vyučujících M. Ku lhánkové, S. Sumelidu a N. Votavové, které se zabývají překladem, editorskou a literárně kritickou prací, se podařilo dále přiblížit řeckou literaturu i českým čtenářům a navázat tak na tradici českého překladu řecké literatury, která byla započata před mnoha lety významnými překladateli. Jmenuji zde především paní prof. Růženu Dostálovou.

Překlad literatury není práce jednoduchá. Kromě schopností překladatele je třeba také finanční podpory různých subjektů, neboť jak všichni víme, i zde hrají zákony trhu nemalou roli.

Dále bych ráda upozornila na činnost, která s literaturou také souvisí, byť nepřímo, týká se pedagogické práce našich spolupracovníků a také možností komunikace s katedrami, na kterých se vyučuje novořečtina v zahraničí. Mám na mysli pořádání seminářů na témata z oblasti starořecké, byzantské a novořecké literatury a překladatelských a interpretačních seminářů, jak je najdete v studijním plánu našeho oboru. Zájem o řeckou literaturu dokazuje také účast našich vyučujících na konferencích zaměřených na řeckou literaturu, ať už jsou to konference pořádané naší katedrou, nebo konference v zahraničí, např. v Aténách, Rize, Bukurešti aj. Nesmíme zapomínat také na kolektivní práci neogrecistů, a to i zástupců naší katedry, na dokončení česko-řeckého slovníku Theodora Nedělky pod vedením paní prof. Dostálové.

Na závěr bych chtěla říci, že v oblasti literatury je vždy řada možností a prostoru pro další práci. Podle mého názoru by literatura na půdě ústavu, jakým je ten náš, neměla být pěstována a vyučována pouze na vědecké úrovni, velký důraz kladu i na její překlad a přiblížení čtenářům, tím spíše, že se jedná o literaturu tzv. „malého jazyka“, tak jako je i čeština nebo slovenština.

Přeložila Nicole Votavová Sumelidu